

Förbättrad hantering av bidragsbrott

Slutredovisning av regeringsuppdrag till Polismyndigheten och
Åklagarmyndigheten

Polisen

ÅKLAGARMYNDIGHETEN

Utgivare: Polismyndigheten, Box 12256, 102 26 Stockholm
Datum: 2020-10-21
Dnr Polismyndigheten: A310.133/2018
Saknr: 423
Dnr Åklagarmyndigheten: ÅM2019-1666
Upplaga: 80 ex
Foto framsida: Lars Hedelin
Tryck: Polismyndighetens tryckeri, Stockholm oktober 2020

Innehåll

Sammanfattning	4
1 Genomförande	5
1.1 Uppdraget	5
1.2 Utgångspunkter.....	5
1.3 Genomförande av uppdraget.....	7
1.4 Metod.....	7
2 Organisation och uppföljning	8
2.1 Organisationen hos Polismyndigheten.....	8
2.2 Åklagarmyndighetens organisation	8
2.3 Uppföljning.....	9
3 Ärendefördelning	10
4 Genomförda åtgärder	10
4.1 Pilotverksamheter	10
4.2 Stärkt samverkan	11
4.2.1 Nationellt myndighetsnätverk.....	11
4.2.2 Regionala nätverk.....	11
4.3 Stärkt förmåga vid Polismyndigheten.....	11
4.4 Stärkt kompetens vid Polismyndigheten.....	12
4.5 Åklagarmyndighetens åtgärder.....	13
5 Resultat och analys	13
5.1 Effekter på utredning och uppkläring	13
5.2 Ärendeflödet hos Polismyndigheten	14
5.2.1 Minskande antal öppna ärenden under 2020.....	14
5.2.2 Ökat antal avslutade ärenden trots ökat inflöde	15
5.2.3 Nästan en tredubblad redovisning till Åklagarmyndigheten.....	16
5.2.4 En ökning av samtliga kategorier inom bidragsbrott	16
5.2.5 Målsägare med flest ärenden	17
5.3 Åklagarmyndighetens ärendeflöde	17
5.3.1 Antalet brottsmisstankar avseende bidragsbrott ökar hos Åklagarmyndigheten.....	17
5.3.2 Hög lagföring	18
5.4 Brottsförebyggande åtgärder.....	18
6 Avslutande reflektioner	19
6.1 Kommunalt perspektiv.....	20
6.2 Något om sanktionsavgifter	20
6.3 Ärendefördelning vid blandad brottslighet	20

Sammanfattning

I ett antal utredningar och rapporter de senaste åren har det konstaterats att välfärdssystemen utsätts för en alltmer omfattande och ofta organiserad brottslighet. Den sammantagna bedömningen är att stärkt lagföringsförmåga i rättskedjan måste kombineras med ökad förmåga vid de utbetalande myndigheterna att förhindra felaktigt utbetalda bidrag, för att upprätthålla förtroendet för välfärdssamhället. Men anledning av den pågående covid-19 pandemin, då Sverige och världen i övrigt ställts inför en av de största utmaningarna i modern tid, har regeringen genomfört mycket stora statliga stödåtgärder till framförallt näringslivet, vilket också öppnat en ny arena med ytterligare ökad risk för omfattande välfärdsbrottslighet.

Mot den bakgrunden har de utbetalande myndigheterna och myndigheterna i rättskedjan i högre grad än tidigare utvecklat samverkan för att kompetensutveckla varandra, effektiviserat verksamheten genom att utbyta information om kriminella upplägg, utvecklat rutinerna och kontrollsystemen samt tillfört utökade resurser.

Under tiden för regeringsuppdraget har myndigheterna genomfört konkreta åtgärder i syfte att öka lagföringen och förkorta handläggningstiderna. Sedan delredovisningen har utredningsresurserna vid Polismyndigheten stärkts vilket lett till förbättrade utredningsresultat, samtidigt som antalet anmälda brott mot välfärdssystemen ökat. Under 2020 har Polismyndighetens genomsnittliga redovisning per månad till Åklagarmyndigheten nästan tredubblats (ökat med 157 %) jämfört med motsvarande period 2018. Åklagarmyndigheten har i sin tur beslutat i brottsmisstankar i motsvarande mån.

Under 2020 har Polismyndigheten förstärkt den strategiska och brottsförebyggande förmågan genom att bland annat det nationella bedrägericentret överförts till nationella operativa avdelningen och fått ett tydligare uppdrag samt utökade resurser. Ett nationellt myndighetsgemensamt kompetensnätverk har inrättats. Sammantaget förväntas det bidra till en ökad samverkan med utbetalande myndigheter och skapa förutsättningar för en stärkt kontrollverksamhet och brottsförebyggande verksamhet för att i förlängningen minska omfattningen av de brottsutbyten som dränerar välfärdssystemet.

Ökade resurser, ökad kompetens, ökad samverkan samt ökat fokus på brottsförebyggande åtgärder är faktorer som identifierats som avgörande för en framgångsrik bekämpning av bidragsbrottslighet. Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten avser att framöver verka för en fortsatt god utveckling, grundad på de erfarenheter som resulterat i en effektivare hantering av bidragsbrott.

1 Genomförande

1.1 Uppdraget

Regeringen beslutade den 24 maj 2018 att ge Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten i uppdrag¹ att kartlägga hur utredningar av bidragsbrott bedrivs, analysera hur handläggningen kan förbättras och effektiviseras samt vidta lämpliga åtgärder i syfte att uppnå en ökad uppkläring. Polismyndigheten har samordningsansvar för uppdraget. Särskild uppmärksamhet ska riktas mot sådan brottslighet som bedrivs systematiskt och/eller organiserat och iakttagelser som gjorts i bland annat betänkandena Kvalificerad välfärdsbrottslighet – förebygga, förhindra, upptäcka och beivra (SOU 2017:37) och Bidragsbrott och underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen – en utvärdering (SOU 2018:14).

Myndigheterna ska också utvärdera hur åtgärderna har påverkat eller förväntas påverka det operativa arbetet och verksamhetsresultaten. Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten ska samråda med de aktörer, bland annat utbetalande myndigheter, som är relevanta för att åstadkomma en effektivare och förbättrad hantering av bidragsbrott. Där så är lämpligt kan delar av uppdraget genomföras inom ramen för den myndighetsgemensamma satsningen mot organiserad brottslighet.

En gemensam delredovisning med föredragning, gällande analysen av hur handläggningen kan förbättras och effektiviseras, genomfördes vid Justitiedepartementet den 18 oktober 2019. En gemensam slutredovisning av planerade och vidtagna åtgärder och dess effekter på utredning och uppkläring av brotten ska lämnas till Justitiedepartementet senast den 19 oktober 2020.

1.2 Utgångspunkter

Brott mot välfärdssystemet har under flera år analyserats av olika organ, delegationer, offentliga utredningar och myndigheter som i rapporter kartlagt brottsligheten och problembilder. Inför delredovisningen av uppdraget gicks bland annat följande rapporter och redovisningar igenom.

- Kvalificerad välfärdsbrottslighet – förebygga, förhindra, upptäcka och beivra (SOU 2017:37)
- Bidragsbrott och underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen – en utvärdering (SOU 2018:14)
- Samverkan mot bidragsbedrägerier – Exemplet Västmanland och Skåne, Brottsförebyggande rådet 2008 (Rapport 2008:6)
- Intyget som dörröppnare till välfärdssystemet – En rapport om välfärdsbrott med felaktiga intyg, Brottsförebyggande rådet 2015 (Rapport 2015:8)

¹ Uppdrag till Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten om förbättrad hantering av bidragsbrott. Regeringsbeslut 2018-05-24, Ju2018/03037/KRIM.

- Bedrägeribrottsligheten i Sverige – Kartläggning och åtgärdsförslag, Brottsförebyggande rådet 2016 (Rapport 2016:9)
- Uppföljning av samverkansuppdrag mot felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen, Statskontoret 2012 (dnr 2009/60-5)
- Vad blev det av de misstänkta bidragsbrotten? Riksrevisionen 2011 (RiR 2011:20)
- Bidragsbrott och skattebrott – Välfärdens dubbla kriminalitet, Inspektionen för socialförsäkring 2011 (Rapport 2011:12)
- Samverkansuppdraget om utveckling av metoder för och redovisning av resultat av arbetet mot felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen, Ekonomistyrningsverket 2012 (ESV-nr 2012-6)
- Bidragsbrottslagen, Åklagarmyndigheten 2020 (RättsPM 2020:1 som ersätter RättsPM 2013:04)
- Bedrägeri och bidragsbrott med assistansersättning, Åklagarmyndigheten 2015 (RättsPM 2015:05)
- Strategi för bedrägeri- och bidragsbrott, Åklagarmyndigheten 2016 (Rapport ÅM 2017-149)
- Granskning av polisregionernas handläggning av bedrägeriärenden, Polismyndigheten internrevisionen 2017 (dnr A244.678/2016)
- Lägesrapport – redovisning av delegationens arbete (dir. Fi 2016:07)
- Statusrapport: Färre felaktiga utbetalningar från de statliga välfärdssystemen med ökad samordning av betalningar och kontroller (dir. Fi 2018:05)

Den sammantagna bedömningen, utifrån de uppräknade redovisningarna, avseende motåtgärder för att möta välfärdsbrottsligheten kan uttryckas enligt följande.

- Samordningen och kunskapsutbytet behöver förbättras mellan utbetalande myndigheter, tillsynsmyndigheter och brottsutredande myndigheter.
- De brottsutredande myndigheterna, framförallt Polismyndigheten, behöver utöka resurserna och stärka kompetensen.

Inför delredovisningen valde Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten att inte ytterligare analysera och problematisera välfärdsbrottsligheten och dess motåtgärder, då myndigheterna delar de centrala slutsatserna enligt ovan. Fokus har under den fortsatta uppdragstiden lagts på att identifiera möjliga åtgärder och att genomföra dessa.

I sammanhanget kan nämnas att det sedan delredovisningen har tillkommit ytterligare utredningar som berör bidragsbrott, bland annat Samlade åtgärder för korrekta utbetalningar från välfärdssystemen (SOU 2019:59) och Kontroll för ökad tilltro – en ny myndighet för att förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen (SOU 2020:35).

Den 1 januari 2020 trädde ändringar av bidragsbrottslagen (2007:612) i kraft som innebär att lagen även gäller för stöd, bidrag och ersättningar som beslutas av Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen eller en kommun och avser en enskild person men betalas ut till eller tillgodoräknas någon annan.²

Åklagarmyndigheten har även i mars 2020 utkommit med en ny rättspromemoria som behandlar bidragsbrottslagen (RättsPM 2020:1 som ersätter RättsPM 2013:04).

1.3 Genomförande av uppdraget

Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten har i samverkan format en gemensam ledningsgrupp som lett arbetet med regeringsuppdraget. Befintliga strukturer från den myndighetsgemensamma satsningen mot organiserad brottslighet, som sedan flera år inriktats mot att även bekämpa brott mot välfärdssystemet, har delvis använts för att undvika onödig administration och ytterligare forum.

I syfte att stödja uppdraget inrättades även en myndighetsgemensam arbetsgrupp ledd av Polismyndigheten med representanter från Åklagarmyndigheten, Försäkringskassan, Säkerhetspolisen, Arbetsförmedlingen, Ekobrottsmyndigheten, Kronofogdemyndigheten, Skatteverket, Migrationsverket, Tullverket, Pensionsmyndigheten och Centrala studiestödsnämnden (CSN).

1.4 Metod

Arbetet har bedrivits genom att åtgärder och analys har pågått samtidigt för att komma snabbare framåt i förändringsarbetet. Fokus har legat på att stärka utrednings- och lagföringsförmågan vid Polismyndigheten respektive Åklagarmyndigheten men även på att utveckla det brottsförebyggande arbetet i samverkan mellan välfärdsmyndigheterna i arbetsgruppen.

I syfte att hitta praktiska lösningar för att kunna vidta åtgärder i identifierade utvecklingsområden genomfördes under uppdragstiden pilotprojekt i fyra polisregioner och åklagarområden.³ Inom ramen för pilotprojekten stärktes också samverkan med anmälände myndigheter med syfte att utveckla anmälnings- och utredningsrutiner hos både anmälande myndigheter och Polismyndigheten.

Inom ramen för den myndighetsgemensamma arbetsgruppen har möjligheter och förutsättningar avseende förbättrad samordning mellan utbetalande myndigheter, förbättrad samordning samt kunskapsutbyte mellan utbetalande (ökad kunskap om lagföring) och brottsutredande (ökad kunskap om bidragssystemen) myndigheter särskilt lyfts fram.

Under uppdragets första år genomfördes en fördjupad analys avseende anmälnings- och ärendeflödet för att identifiera möjligheter till en effektivare hantering. De slutsatser som

² SFS 2019:652. Som exempel på ekonomiska stöd av detta slag kan nämnas tandvårdsstöd och assistansersättning, se prop. 2018/19:132.

³ Polisregion Stockholm, polisregion Väst, polisregion Syd och polisregion Öst samt åklagarområdena Stockholm, Öst, Väst och Syd.

drogs inom ramen för delrapporteringens analys har varit vägledande för genomförda och pågående åtgärder.

2 Organisation och uppföljning

2.1 Organisationen hos Polismyndigheten

Polismyndigheten har organiserat utredningarna av välfärdsbrotten utifrån att varje polisregion skapar en egen struktur för detta, då det finns stora regionala skillnader avseende geografi och ärendeflöde. I huvudsak finns två modeller för organisationen där de tre storstadsregionerna har ett centraliserat ansvar på en utredningssektion inom regionen och de övriga fyra polisregionerna har fördelat ansvaret på polisområdesnivå där utredningarna i huvudsak hanteras lokalt.

2.2 Åklagarmyndighetens organisation

Åklagarmyndigheten är indelad i sju geografiska åklagarområden avseende den allmänna kammarverksamheten. Bidragsbrott hanteras av åklagare på lokala åklagarkammare. På de flesta kammare finns särskilt utpekade och specialiserade åklagare som hanterar bidragsbrott och liknande brottstyper.

I Åklagarområde Stockholm finns en särskild organisation för bedrägeribrott och bidragsbrott m.m. Sedan januari 2019 hanterar en grupp särskilt utpekade åklagare på City åklagarkammare samtliga bedrägerier och bidragsbrottsärenden som handläggs av bedrägerisektionen i polisregion Stockholm. Detta innebär i princip alla bidragsbrott i hela Stockholms län.

Varje kammare har en särskilt utpekad bidragsbrottsansvarig åklagare, med undantag för Åklagarområde Stockholm som har en områdesgemensam bidragsbrottsansvarig åklagare. De ansvariga åklagarna ingår i ett nätverk inom respektive åklagarområde. En för området sammankallande bidragsbrottsåklagare representerar i sin tur åklagarområdet i ett nationellt nätverk och bland annat vid nationella möten och seminarier som rör bedrägerier och bidragsbrott. De ansvarar även för att dela erfarenheter och sprida goda exempel över hela landet samt att vara kontaktpersoner gentemot Utvecklingscentrum. Inom Åklagarmyndigheten finns även en områdeschef som har det nationella ansvaret för bedrägerier och bidragsbrott samt ansvar för samverkan på nationell nivå. Syftet är att identifiera behov på nationell nivå och fånga upp synpunkter kring rättsliga frågor, behov av ett utvecklat metodstöd eller rättslig vägledning m.m.

Utvecklingscentrum, kontoret i Stockholm, har bidragsbrott (och bedrägerier) som ansvarsområde och verkar bland annat för rättslig utveckling, metodutveckling, kunskapsutbyggnad och samverkan med andra myndigheter inom området.

Sedan augusti 2020 finns även en nationell ämnesspecialist med inriktning förmögenhetsbrott, vilket innefattar bidragsbrott. Ämnesspecialisten har anställning som senior åklagare och innehar ämnesspecialistuppdraget åt Utvecklingscentrum jämte de ordinarie arbetsuppgifterna som operativ åklagare. I uppdraget ingår att bidra till rättslig utveckling inom Åklagarmyndigheten och vara en länk mellan operativ verksamhet och de

olika rättsliga funktionerna. Vidare ska ämnesspecialisten bidra med praktiska råd och vägledning till verksamheten i operativa ärenden och vara drivande i ämnesspecifika nätverk inom myndigheten.

2.3 Uppföljning

Möjligheten att följa ett ärendes gång inom Polismyndigheten är god. Det finns dock svårigheter att följa vissa brottstyper där företag är mottagare av bidrag. Dessa ärenden kategoriseras inte som bidragsbrott utan som bedrägerier och det är svårt att särskilja dem från övriga bedrägerier. Detta medför utmaningar avseende sortering och prioritering av brott mot välfärdssystemet. De ärenden som tas upp i denna redovisning är därför de brott som kategoriseras som bidragsbrott.

Brottskoder är ett värdefullt redskap för att bedöma och följa upp ärendemängder. Det används idag som ett verktyg för att se vilka bidrag som utredningen avser. Sammanlagt finns det 16 brottskoder för bidragsbrott och de är fördelade utifrån anmälare enligt följande.

- Arbetslöshetskassorna och Arbetsförmedlingen
- Försäkringskassan
- Kommunerna
- Övriga (Pensionsmyndigheten, CSN och Migrationsverket)

Brottskoderna fördelas även på så kallade brottskategorier enligt följande:

- grovt bidragsbrott,
- bidragsbrott av normalgraden,
- ringa bidragsbrott samt
- vårdslöst bidragsbrott.

Samordning av bidragsbrott försvåras av att olika myndigheter i rättskedjan mäter verksamheten på olika sätt.

- Polismyndigheten följer antalet ärenden.
- Åklagarmyndigheten följer antalet brottsmisstankar.
- Försäkringskassan, som i särklass står för de allra flesta anmälningarna, följer antal fördelat på vilken förmån som är berörd.

3 Ärendefördelning

Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten har, i samråd och i syfte att förtydliga bland annat tillämpningen av 23 kap. 3 § rättegångsbalken, utarbetat föreskrifter för ledning av förundersökning av brottmål.⁴ Utgångspunkten att förundersökningar av enkel beskaffenhet leds av Polismyndigheten och förundersökningar som kräver mer komplicerade juridiska bedömningar leds av åklagare.

En effektiv brottsutredningsverksamhet kräver även god ärendesamordning. För att möjliggöra en optimerad ärendesamordning behövs enhetliga rutiner med klara och tydliga samordningsregler. Överenskommelse om ärendesamordning finns mellan Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten.⁵ Syftet är främst att i ett sammanhang utreda, redovisa och lagföra de samlade brottsmisstankarna mot en och samma person.

Vad gäller ärendefördelning mellan Åklagarmyndigheten och Ekobrottsmyndigheten finns riktlinjer som styr var ärenden ska handläggas.⁶

4 Genomförda åtgärder

Grunderna för de åtgärder som genomförts i regeringsuppdraget, eller som är under genomförande, har huvudsakligen varit de slutsatser som drogs i delrapporten. Dessa kan sammanfattas med följande behov.

- Stärkt förmåga och stärkt kompetens hos Polismyndigheten att utreda bidragsbrott.
- Stärkt samverkan mellan utredande och utbetalande myndigheters handläggare för att förbättra samordningen, ärendeflödet och kunskapsutbytet samt den brottsförebyggande förmågan hos utbetalande myndigheter.
- Förbättrade underlag för brottsanmälan från utbetalande myndigheter.

4.1 Pilotverksamheter

Under tiden för regeringsuppdraget har det genomförts pilotverksamheter vid bedrägerisektionerna i fyra polisregioner samt vid fyra åklagarområden; Stockholm, Öst/Nyköping, Väst och Syd. Piloterna har haft olika fokus avseende följande.

- Förtäta samverkan med andra myndigheter bland annat genom periodvis närvaro av personal från Försäkringskassan, CSN, Pensionsmyndigheten, Arbetsförmedlingen, Migrationsverket, arbetslöshetskassa och Södertälje kommun.
- Samverkan med kommuner för att bland annat studera det varierande anmälningsinflödet från dessa och orsaker till detta.

⁴ PM 2019:11 och ÅFS 2005:9.

⁵ Polismyndighetens dnr A166.718/2016, Åklagarmyndighetens dnr ÅM-A 2016/0631.

⁶ ÅMR 2017:1 och EBMR-R 2017:5.

- Översyn av utbildningsbehov samt genomförande av en pilotutbildning för polisiära förundersökningsledare och utredare.

4.2 Stärkt samverkan

Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten har en väl fungerande samverkan. Inom ramen för regeringsuppdraget har Polismyndigheten genom bland annat pilotverksamheterna ökat samverkan med de anmälände myndigheterna och arbetar nu närmare med till exempel Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten och CSN.

4.2.1 Nationellt myndighetsnätverk

Ett nationellt myndighetsgemensamt kompetensnätverk med handläggare och förundersökningsledare etablerades under hösten 2019 i syfte att förbättra samordningen samt kunskapsutbytet mellan utbetalande myndigheter, Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten. Nätverket har permanentats och leds av Polismyndighetens nationella bedrägericenter (NBC).

Vid de hittills genomförda nätverksträffarna har bland annat utredningsmetodik, prioriteringsfrågor, ärendeflöden och utbildningsbehov diskuterats. Regionerna har på så sätt fått möjlighet att ta del av varandras ”best practice” i syfte att skapa förutsättningar för en effektivare handläggning.

Under uppdragstiden har nätverket, inom ramen för en mindre arbetsgrupp där även Försäkringskassan ingått, sett över och standardiserat formatet för Försäkringskassans underlag till brottsanmälningar. Därutöver har nätverket på motsvarande sätt påbörjat ett arbete med ett utredningsstöd vilket bland annat ska kunna användas som referensmaterial och förhörsmall avseende bidragsbrottsutredningar kopplat mot de olika bidragstyperna. Nätverket kommer även efter uppdragstiden att uppdragsbaserat utveckla exempelvis rutiner avseende brottsanmälningar för övriga välfärdsmyndigheter samt informations- och kompetensutbytet mellan myndigheterna.

4.2.2 Regionala nätverk

Sedan tidigare finns regionala nätverk i polisregionerna och åklagarområdena där samverkan har löpt på under tiden för regeringsuppdraget. Målsättningen är att polisen, åklagarna och representanter från Försäkringskassan ska anordna åtminstone ett regionalt samverkansmöte per år. Vid sidan av detta äger även samverkan, på sina håll, rum med andra aktörer såsom CSN, Arbetsförmedlingen, arbetslöshetskassorna och kommunerna. Mötena är inriktade på att skapa strukturerade och relevanta återkopplingsrutiner mellan aktörerna, erfarenhetsutbyte samt på att hitta samverkansformer och gemensamma kontaktnät. Syftet är att förbättra utredningarna, effektivisera handläggningen och öka lagföringen.

4.3 Stärkt förmåga vid Polismyndigheten

Enligt Polismyndighetens strategiska verksamhetsplan 2020–2024 ska förmågan att utreda och förebygga bedrägeri- och bidragsbrott förstärkas. På kort sikt påbörjades förstärkningen genom en omprioritering av resurser i syfte att minska utredningsbalanserna. Under senare

delen av 2019 samt under 2020 har utredningsresurserna vid flera av Polismyndighetens bedrägerisektioner, framförallt i polisregionerna Stockholm och Syd, förstärkts genom omprioriteringar och nyanställningar. I samband med nyrekryteringar har i vissa fall civilanställda, med kompetens från utbetalande myndigheter, rekryterats. Bidragsbrottsutredningarna fördelas på olika sätt i polisregionerna, vissa regioner har renodlade bidragsbrottsutredare medan andra regioner har valt andra lösningar. Av det skälet är det inte möjligt att ange resursförstärkningen uttryckt i antal utredare. I avsnitt 5.2 beskrivs den förbättring av utredningsresultatet som den stärkta utredningsförmågan medverkat till.

I syfte att stärka Polismyndighetens förmåga att förebygga, upptäcka, förhindra och utreda bedrägeribrott samt därigenom även bidragsbrott och brott mot välfärdssystemen, beslutade rikspolischefen att föra över processägarskapet för brottsområdet till nationella operativa avdelningen (Noa) från och med den 1 april 2020. Det medförde att nationellt bedrägericenter (NBC) fördes över från polisregion Stockholm till Noa. NBC har därmed processledningen för Polismyndighetens arbete med bedrägerier inklusive bidragsbrott vilket skapar ökade förutsättningar för nationella enhetliga arbetsätt.

Inom NBC krävs även en ökning av de personella resurserna för bland annat det brottsförebyggande och sårbarhetsreducerande arbetet men även för det strategiska arbetet avseende metodutveckling och framtagande av nationella styrdokument till stöd för polisregionernas bedrägeriutredare. För att möta den negativa utvecklingen, som tydligt visar på en ökad internationalisering och digitalisering av bedrägeribrottsligheten och angreppen mot välfärdssystemen som organiserad brottslighet använder för sin försörjning, behöver även andra områden förstärkas. Inom ramen för beslutet om överföringen av processägarskapet ska ökningen av resurser vid NBC även kompletteras med en förstärkning av den nationella underrättelseverksamheten och det nationella it-brottscentret.

4.4 Stärkt kompetens vid Polismyndigheten

Under uppdragstiden har det nationella och de regionala utredningsresultaten inom Polismyndigheten löpande följts upp samt månadsvis kommunicerats med berörda utredningssektioner. Vidare har uppdragsledningen deltagit vid flera möten med de regionala utredningsenhetscheferna och beskrivit arbetet med regeringsuppdraget samt diskuterat olika åtgärder i syfte att stärka Polismyndighetens samlade utredningsförmåga.

En översyn av utbildningsbehovet kring bidragsbrott har skett. Förundersökningsledare och utredare som arbetar med bidragsbrott i polisregion Syd har i ett pilotprojekt fått delta i en särskilt anpassad utbildning, som varit kompetenshöjande.

I vissa polisregioner har det även anställts civila utredare med en bakgrund från utbetalande myndigheter, som kan bidra med specialistkunskap kring särskilda bidragsformer. Vidare har den stärkta samverkan med flera av de utbetalande myndigheterna bidragit till stärkt kompetens, exempelvis genom att personal från Försäkringskassan i vissa fall har utbildat polisens utredare om alla de bidrag som Försäkringskassan ansvarar för.

Enligt beslut den 15 april 2020 av chefen Noa har en arbetsgrupp bildats med huvuduppdrag att klargöra hur polisens samlade bedrägeriverksamhet kan optimeras och bedrivas mest effektivt. I arbetet ingår att utveckla och klargöra uppdrag och samverkan

mellan NBC och polisregionerna samt skapa rutiner för en systematisk egenkontroll. Syftet är stärka det brottsförebyggande arbetet, klara upp fler brott och lagföra fler gärningspersoner. I arbetsgruppen finns representation från Noa, polisregionerna och Åklagarmyndigheten.

4.5 Åklagarmyndighetens åtgärder

Genom Åklagarmyndighetens organisation och nätverk bestående av särskilt utpekade bidragsbrottsansvariga åklagare, ämnesspecialist och Utvecklingscentrum bedrivs löpande åtgärder i syfte att stärka kompetensen (se ovan avsnitt 2.2). Åklagare samverkar regelbundet med polisen på lokal, regional och central nivå. Åklagare medverkar även ofta i de insatser som genomförs av Polismyndigheten på lokal och regional nivå. På central nivå samverkar Åklagarmyndigheten bland annat med NBC på Polismyndigheten och med Försäkringskassan.

Utvecklingscentrum har under våren 2020 publicerat en uppdaterad rättspromemoria om bidragsbrott som bland annat innehåller en genomgång av de nya bestämmelserna i bidragsbrottslagen som trädde i kraft den 1 januari 2020 och ändrade rekommendationer kring beloppsgränser och brottsrubricering.

Ett större nationellt erfarenhetsseminarium för åklagare med inriktning mot bidragsbrott äger vanligtvis rum årligen och var planerat att genomföras under oktober 2020 men har fått ställas in på grund av rådande pandemi.

5 Resultat och analys

5.1 Effekter på utredning och uppkläring

Den stärkta utredningsförmågan och den stärkta kompetensen avseende bidragsbrott vid Polismyndigheten har förbättrat utredningsresultatet då antalet öppna ärenden minskat och redovisningen till Åklagarmyndigheten ökat samtidigt som antalet anmälda brott ökat. Under avsnitt 5.2 och 5.3 beskrivs och analyseras ärendeflödet hos Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten mer ingående.

Det har inte kunnat konstateras att verksamheten i polisregionerna i någon större omfattning påverkas av organisatoriska modeller där någon fungerar bättre än någon annan. Polisregionerna med stora balanser har även ett betydligt större ärendeflöde. Av det skälet har det inte genomförts någon förändring av Polismyndighetens regionala organisation avseende utredningsverksamheten av välfärdsbrott.

Den ökade samverkan mellan myndigheterna, vilken beskrivs i avsnitt 4.1 och 4.2, har inneburit större förståelse för behoven av rätt information i underlagen för brottsanmälan samt behoven av återkoppling från Polismyndigheten till anmälande myndighet. Samverkan bedöms även ha förbättrat underlagen till brottsanmälan från de utbetalande myndigheterna. Vidare har den stärkta samverkan mellan utredande och utbetalande myndigheters handläggare bidragit till att förbättra samordningen, ärendeflödet och kunskapsutbytet. Sammantaget bedöms förutsättningarna ha ökat för en stärkt brottsförebyggande förmåga hos utbetalande myndigheter för att därigenom på sikt minska antalet brottsanmälningar.

Utifrån de i avsnitt 4.1 beskrivna piloterna, vilka genomförts i fyra polisregioner och åklagarområden, har följande framkommit:

- En nära samverkan med anmälände bidragsmyndighet är en framgångsfaktor. Under piloterna genomfördes en fördjupad samverkan med Försäkringskassan som anmäler den största andelen av bidragsbrotten. Direktkontakter mellan handläggare vid myndigheterna har skapat större kunskap och förståelsen för brotten och varandras uppdrag. Detta har lett till bättre underlag vid brottsanmälningarna samt ökat förutsättningarna för goda förberedelser inför förhör. Regelbundna möten för avstämning mellan anmälände myndigheter, polis och åklagare är en framgångsfaktor för att effektivt kunna planera och prioritera arbetet.
- Utifrån kontakter med kommuner i Stockholms län och erfarenheterna från pilotprojektet i polisregion Väst är slutsatsen att det förebyggande arbetet och även förmågan att anmäla bidragsbrott varierar kraftigt mellan olika kommuner. Med anledning av coronaviruset har det sedan våren 2020 inte varit möjligt att genomföra något arbete med kommuner; dels på grund av svårigheter med att mötas, dels med anledning av att de kontaktade kommunerna inom ramen för pilotprojektet i polisregion Väst haft fullt fokus på arbetet till följd av pandemin.
- Polisen i polisregion Syd genomförde en utbildningspilot avseende bidragsbrott i samverkan med Åklagarmyndigheten för samtliga utredare och förundersökningsledare i polisregionen. Det visade sig vara tillräckligt med endast några dagars utbildning för att stärka den enskildes kunskap om bidragssystemen och utredningsmetoder. Utbildningen genomfördes med stöd av kvalificerade bidragsbrottsutredare från polisregion Väst, vilka även genomfört vidareutbildningar inom den egna regionen, nationellt samt i polisregion Stockholm. Mot bakgrund av att det sker löpande förstärkningar med nyanställda på bedrägerisektionerna är det angeläget att ha en effektiv utbildningsmodell för att möta kunskapsbehov.

5.2 Ärendeflödet hos Polismyndigheten

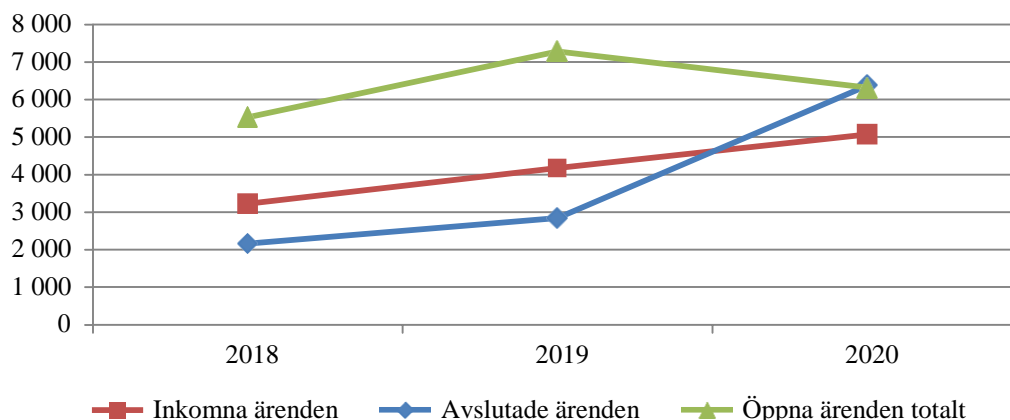
5.2.1 *Minskande antal öppna ärenden under 2020*

För perioden januari till september, respektive år 2018–2020, ökade antalet inkomna ärenden från ca 3 200 ärenden 2018 till ca 5 100 ärenden 2020. Det innebär en ökning med ca 60 %.

Under samma period avslutades fler ärenden, ca 2 200 ärenden 2018 att jämföra med ca 6 400 avslutade ärenden 2020. Det är en ökning med ca 190 %.

Antalet öppna ärenden fortsatte öka från ca 5 500 ärenden september 2018 till ca 7 300 ärenden september 2019, under 2020 bröts trenden med ökande antal öppna ärenden och de minskade med ca 1 000 ärenden till ca 6 300 (september 2020). Det motsvarar en minskning med ca 15 % mellan 2019 och 2020. Se figur 1.

Att antalet öppna ärenden minskar beror bland annat på förändrade arbetssätt och mer resurser för att hantera bidragsbrott.

Figur 1. Antal inkomna och avslutade ärenden för perioden jan-sep, år 2018, 2019 och 2020. Samt antalet öppna ärenden den 30 september år 2018, 2019 och 2020.

I huvudsak har Polismyndigheten riktat in arbetet på att hantera de nyinkomna ärendena men även arbetat för att hantera de äldre ärendena. Det innebär att antalet ackumulerade öppna ärenden per månad sjunkit för hela tidsperioden.

Av de ca 6 300 öppna ärendena är ca 3 700 ärenden från det senaste året (oktober 2019 till september 2020). Resterande ca 2 600 öppna ärenden är äldre än ett år och det äldsta ärendet registrerades i januari 2013.

5.2.2 Ökat antal avslutade ärenden trots ökat inflöde

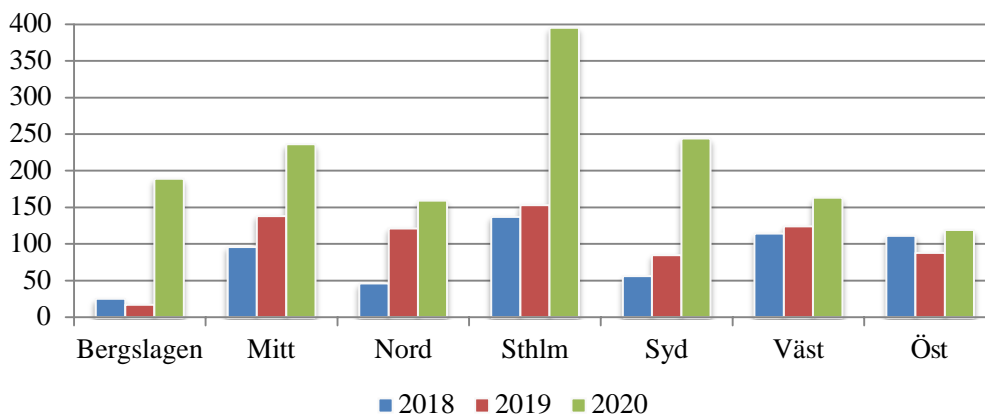
Under perioden (juli 2018 september 2020) har ca 13 500 ärenden inkommit till Polismyndigheten. I medel är det ca 500 ärenden i månaden, att jämföra med perioden fram till juni 2019 med 440 inkomna ärenden i medel per månad. Medelantalet inkomna ärenden per månad har alltså ökat med ca 60 stycken det senaste året. En bidragande orsak kan vara utvidgningen av bidragsbrottslagen som trädde i kraft den 1 januari 2020. Förväntningarna var att antalet inkomna ärenden avseende bidragsbrott skulle öka.

Under perioden (juli 2018 till september 2020) har myndigheten avslutat, det vill säga nedlagd förundersökning eller redovisad till åklagare, ca 12 000 ärenden, vilket motsvarar ca 445 ärenden i månaden, att jämföra med perioden fram till juli 2019 då ca 290 ärenden avslutades i medel per månad. Medelantalet avslutade ärenden per månad har alltså ökat med ca 155 stycken det senaste året, vilket motsvarar en ökning på ca 55 %. Takten i vilket Polismyndigheten avslutar ärenden har alltså ökat under perioden. Se figur 1.

Polismyndigheten hanterar totalt fler ärenden nu än tidigare. Såväl inflödet av ärenden som takten i vilken ärenden avslutas är fortsatt ojämn. Stora inflöden en viss tidsperiod kan komma från att anmälare kraftsamlar och gör en stor genomgång av sina ärenden som resulterar i ett stort antal anmälningar till Polismyndigheten. Ibland går det att se hur verksamheten hos Polismyndigheten då svarar upp mot inflödet. Här är dialogen och samverkan mellan anmälande aktör och Polismyndigheten viktig för att upprätthålla en effektiv verksamhet. Myndighetsnätverket som skapats inom ramen för regeringsuppdraget och de regionala nätverken kan användas som kanaler för denna dialog.

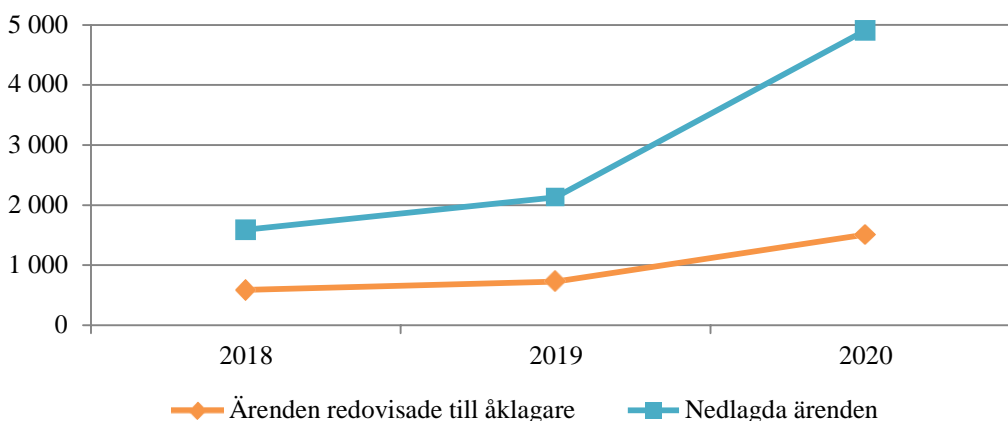
5.2.3 Nästan en tredubblad redovisning till Åklagarmyndigheten

Polismyndigheten redovisar fler ärenden till Åklagarmyndigheten. Samtliga regioner har ökat andelen redovisade ärenden till Åklagarmyndigheten. Se figur 2. Perioden januari till september 2018 redovisades 585 ärenden vilket i medel innebär 65 ärenden i månaden. Under motsvarande period 2020 redovisades totalt 1 505 ärenden vilket i medel innebär 167 ärenden i månaden. Det är en ökning med 157 %. Se figur 3.

Figur 2. Antal ärenden redovisade till Åklagarmyndigheten per region för perioden jan-sep, år 2018, 2019 och 2020.

Även de nedlagda ärendena har under motsvarande period ökat. Perioden januari till september 2018 lades ca 1 600 ärenden ned vilket i medel innebär ca 180 stycken i månaden. Under motsvarande period 2020 lades totalt ca 4 900 ärenden ned, vilket i medel innebär ca 540 ärenden i månaden. Det är en ökning med ca 200 %. Se figur 3.

Figur 3. Antal ärenden redovisade och nedlagda ärenden till Åklagarmyndigheten för perioden jan-sep, år 2018, 2019 och 2020.

Under våren 2020 sågs en väsentlig ökning av antalet avslutade ärenden. Det var främst de fyra polisregionerna Bergslagen, Syd, Stockholm och Mitt som bidrog till fler avslutade ärenden.

5.2.4 En ökning av samtliga kategorier inom bidragsbrott

Av de ärenden som inkommer ökar bidragsbrott av normalgraden mest sett till antalet inkomna ärenden. Procentuellt är det dock de ringa bidragsbrotten som står för den största

ökningen av inkomna ärenden hos Polismyndigheten. För perioden januari till september, mellan år 2019 till 2020, ökade ringa bidragsbrott med ca 40 %. De grova bidragsbrotten samt de vårdslösa bidragsbrotten ökade med vardera ca 35 % och bidragsbrott av normalgraden med ca 20 %. En trolig anledning till ökningen av samtliga kategorier är att anmälade myndigheter och aktörer har en större insikt i upplägg för bidragsbrott vilket ger en ökad möjlighet att upptäcka och även anmäla bidragsbrotten. Sannolikt ökar även antalet anmälda bidragsbrott då fler systematiska upplägg för att bedra välfärdssystemet uppdagas.⁷

Utvidgningen av bidragsbrottslagen från den 1 januari 2020 till att även omfatta exempelvis tandvårdsersättning och assistansersättning, kan också ha varit en bidragande orsak till ökningen av bidragsbrott under 2020.

5.2.5 Målsägare med flest ärenden

Försäkringskassan är, i jämförelse med övriga myndigheter och anmälade parter, den dominerande ingivaren av anmälningar om bidragsbrott. Av samtliga inkomna ärenden år 2020 är Försäkringskassan målsägare i 65 %. De återstående 35 % är jämt fördelade på de övriga grupper av målsägare, det vill säga 1) arbetslöshetskassorna och Arbetsförmedlingen, 2) Kommunerna och 3) Övriga (Pensionsmyndigheten, CSN och Migrationsverket).

En ökad kontroll hos Försäkringskassan, innan förmåner betalas ut, skulle kunna ge stor inverkan på antalet ärenden. Även en mer kontrollerad handläggning av felaktiga utbetalningar av förmånen tillfällig föräldrapenning skulle få stor inverkan på statistiken. I uppdraget har en nära samverkan skett med Försäkringskassan och fler nya rutiner och standarder har utformats, vilket lett till en effektivare process.

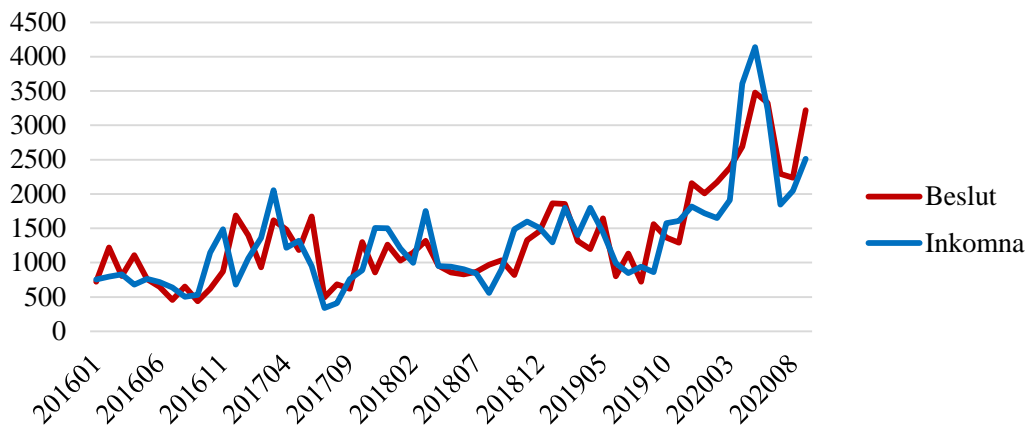
5.3 Åklagarmyndighetens ärendeflöde

5.3.1 Antalet brottsmisstankar avseende bidragsbrott ökar hos Åklagarmyndigheten

Antal brottsmisstankar (avseende bidragsbrott som inkommer till Åklagarmyndigheten) har successivt ökat från ca 9 500 under år 2016 till ca 16 400 under år 2019. Under januari 2020 till och med september 2020 har antalet inkomna brottsmisstankar ökat markant; hittills har ca 22 700 brottsmisstankar inkommit (i genomsnitt ca 2 520 brottsmisstankar per månad) och beslut har tagits avseende ca 23 800 brottsmisstankar (i genomsnitt ca 2 600 beslut i månaden). Flera av de brottsmisstankar som beslutats har således inkommit tidigare år.

Åklagarmyndigheten visar, i nuläget och på nationell nivå, förmåga att kunna hantera det (ökande) antal brottsmisstankar som inkommer, även om förmågan kan skilja sig geografiskt runt om i landet.

⁷ Myndighetsgemensam lägesbild om organiserad brottslighet, 2019. Nationellt underrättelsecentrum, Polismyndigheten 2019 (dnr A457.772/2019). Se särskilt avsnitt 3.1 som behandlar brott mot välfärdssystemen.

Figur 4. Antal inkomna och beslutade brottsmisstankar under perioden 1 januari 2016 till 30 september 2020.

Beslutade brottsmisstankar avser: förundersökning inledd inte, förundersökning läggs ned, åtal väcks inte, lagföringsbeslut och övriga beslut.

5.3.2 Hög lagföring

I begreppet lagföring ingår åklagares beslut om åtal, straffreläggande och åtalsunderlåtelse (en åtalsunderlåtelse innebär att brottsutredningen leder till en notering i belastningsregistret men inte till någon påföljd) samt beslut om företagsbot.

Antalet brottsmisstankar som har inkommit till Åklagarmyndigheten och som lett till lagföringsbeslut har ökat kraftigt sedan 2016 med undantag för en liten minskning år 2018. Andelen lagföringsbeslut för bidragsbrott ökade fram till år 2018 för att därefter minska något. Andelen lagförda brottsmisstankar under år 2019 låg på 73 %. Under perioden januari till september 2020 har lagföringsandelen sjunkit något till 68 % men antalet lagföringsbeslut har däremot ökat markant (14 495). Jämförelsevis var andelen brottsmisstankar med lagföringsbeslut totalt sett för samtliga brottstyper på Åklagarmyndigheten 62 % under år 2019 och januari till september 2020. Brottsgruppen bidragsbrott visar således en högre lagföringsandel i förhållande till totalvärdet för samtliga brott.

	2016	2017	2018	2019	jan-sep 2020
Bidragsbrott på ÅM - antal brottsmisstankar med lagföringsbeslut	5 281	8 780	8 489	10 863	14 495
Bidragsbrott på ÅM - andel brottsmisstankar med lagföringsbeslut	63%	75%	78%	73%	68%
Totalt på ÅM - antal brottsmisstankar med lagföringsbeslut	227 802	221 628	235 155	236 708	189 935
Totalt på ÅM - andel brottsmisstankar med lagföringsbeslut	63%	62%	63%	62%	62%

Tabell 1. Antal och andel lagföringsbeslut under perioden 1 januari 2016 till 30 september 2020.

5.4 Brottsförebyggande åtgärder

Det går inte att förhindra bidragsbrott enbart med lagföring utan brottsbekämpningen behöver kompletteras med ett förstärkt brottsförebyggande arbete.

Ett sådant arbete kan inte en myndighet utföra ensam utan det måste ske ett myndighetsgemensamt samarbete för att tillsammans identifiera riskfaktorer, exempelvis utifrån kända modus och aktörer, där åtgärder vidtas inom ramen för en ständig samverkan i dessa frågor. En åtgärd kan exempelvis vara en fokusförflyttning från kontrollverksamhet av besluten om bidrag till kontroll av ansökningar med stöd av en framtagen riskprofil. En annan åtgärd kan vara att vid urval av repressiva åtgärder hos brottsbekämpande myndigheter samtidigt göra en bedömning av vilka brottsförebyggande åtgärder som är möjliga parallellt med lagföring. Det är till exempel möjligt att förändra attityder kring vissa brottstyper om lagföringen kommuniceras.

Under regeringsuppdraget har det skett en nära samverkan med flera av de utbetalande bidragsmyndigheterna för att diskutera och vidta brottsförebyggande åtgärder. Flera myndigheter har även förstärkt sin kontrollförmåga. Inom NBC finns särskilt utpekade personer med ansvar för brottsförebyggande frågor.

Nedan anges några generella exempel på angelägna brottsförebyggande aktiviteter som genom olika uppdrag och initiativ är påbörjade och som sammantaget bedöms skulle försvåra möjligheterna för brottsliga angrepp mot välfärdssystemen.

- En robust och korrekt folkbokföring minskar möjligheterna till missbruk av bidragssystemet.
- Ett ökat fokus på kontrollverksamhet hos utbetalande myndigheter för att redan vid ansökan identifiera risk för missbruk, så kallad riskprofilering. En sådan profilering bör flera myndigheter samverka kring genom ett ökat informationsutbyte.
- En ökad samordning och förbättrad gemensam kontroll av utbetalningar från välfärdssystemen av flera myndigheter och kommuner.
- En stärkt prioritering vid utredning och lagföring som bedömer möjligheterna till att få brottsförebyggande effekter eller attitydförändring hos allmänheten bör vara en parameter.
- Välfärdsmyndigheterna bör gemensamt sträva efter att förändra den allmänna attityden till bidragsbrott och missbruk av de olika förmånerna, bland annat genom riktade insatser mot identifierade riskgrupper.

6 Avslutande reflektioner

Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten kommer att ta tillvara de slutsatser och framgångsfaktorer som identifierats inom ramen för regeringsuppdraget. Polismyndigheten kommer således fortsätta att stärka förmågan att utreda och förebygga bedrägeri- och bidragsbrott, i enlighet med den strategiska verksamhetsplanen 2020–2024, se avsnitt 4.3. Åklagarmyndigheten ansvarar i sin tur för att möta upp det inflöde som inkommer från Polismyndigheten. Ett viktigt utvecklingsområde är att även fortsättningsvis stärka samverkan med andra myndigheter och aktörer inom välfärdssektorn, exempelvis kommunerna.

Det behöver även prövas om andra vägar än lagföring i syfte att motverka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen kan införas, exempelvis ett administrativt sanktionssystem.

I syfte att framgångsrikt bekämpa kvalificerade brottsupplägg på det mest effektiva sättet är det viktigt med fortsatt utvecklad samverkan mellan myndigheterna i rättskedjan i syfte att utnyttja kompetensen utifrån brottslighetens karaktär.

6.1 Kommunalt perspektiv

Om det kan misstänkas att brott enligt bidragsbrottslagen har begåtts ska kommuner enligt 6 § bidragsbrottslagen göra anmälan till Polismyndigheten. I Sverige finns 290 kommuner och kommunernas anmälningar av bidragsbrott varierar stort.

Under 2019 besökte Polismyndighetens representanter i regeringsuppdraget Södertälje kommun, med anledning av att Södertälje i förhållande till sitt befolkningsunderlag årligen anmäler fler bidragsbrott än andra motsvarande kommuner. Södertälje kommun har under många år samverkat tätt med Polismyndigheten och andra myndigheter i syfte att komma tillrätta med bland annat brott mot välfärdssystemen. Vissa närliggande kommuner av motsvarande storlek anmäler i stort sett inga bidragsbrott överhuvud taget.

I delredovisningen angavs särskilt att arbetet under 2020 skulle fokusera på att skapa förbättrad samverkan med kommunerna, men rådande pandemi har inneburit förändrade förutsättningar. Som exempel kan anges att projektverksamheten med kommuner i polisregion Väst inte gick att genomföra (se närmare avsnitt 4.1 och 5.1).

En närmare analys av orsakerna till kommunernas till synes skiftande förmåga att uppfylla anmälningsskyldigheten enligt bidragsbrottslagen har således inte varit möjlig inom ramen för regeringsuppdraget, men bör lyftas framöver i annat sammanhang.

6.2 Något om sanktionsavgifter

Polis och åklagare involveras i regel först när anmälan om bidragsbrott görs av den utbetalande myndigheten. Rättsväsendet får inte sällan lägga stora och dyrbara resurser på att utreda bidragsbrott.

Ertappas någon med att ha lämnat en felaktig uppgift som lett till en felaktig utbetalning resulterar detta inte alltid i någon administrativ sanktion, förutom återkrav av den felaktiga ersättningen. I likhet med vad delegationen för korrekta utbetalningar från välfärdssystemen har kommit fram till i sin utredning, skulle frågan om ett administrativt sanktionssystem vid sidan av bidragsbrottslagen möjligen kunna leda till en enklare, effektivare och snabbare reaktion vid felaktig utbetalning på felaktiga uppgifter.⁸ Åklagarmyndigheten och Polismyndigheten har i sina respektive remissvar tillstyrkt att frågan utreds vidare.

6.3 Ärendefördelning vid blandad brottslighet

Det har inom ramen för regeringsuppdraget uppmärksammats att vissa anmälningar om bidragsbrott från exempelvis Arbetsförmedlingen avser sådan brottslighet med kvalificerade upplägg som omfattar juridiska personer. Det kan således vara fråga om blandad brottslighet (exempelvis bedrägeri, bidragsbrott, bokföringsbrott eller skattebrott).

⁸ SOU 2019:59, Samlade åtgärder för korrekta utbetalningar från välfärdssystemen, avsnitt 10.4, s. 245 ff.

Kunskaper om företag och företagsekonomi är i vissa fall nödvändiga för att kunna utreda brotten. I dessa fall kan det vara lämpligt att åklagare och polis vid Åklagarmyndigheten respektive Ekobrottsmyndigheten samverkar under såväl förundersökning som under handläggning i domstol för att i största möjliga mån uppnå en effektiv brottsbekämpning. Återkommande diskussioner äger i detta hänseende rum på såväl övergripande nivå som ärendenivå.

De olika stödåtgärder som riksdagen har beslutat om med anledning av coronaviruset, bland annat stöd vid korttidsarbete och omställningsstöd, kan förstås bli utnyttjade i brottsligt syfte. Omställningsstödsbrott, som är ett nytt brott enligt lagen (2020:548) om omställningsstöd, ska hanteras av Ekobrottsmyndigheten enligt 9 § förordning (2015:744) med instruktion för Ekobrottsmyndigheten. Vad gäller exempelvis anmälningar från Tillväxtverket som avser bedrägerier kopplade till ansökan om stöd vid korttidsarbete⁹ så rubriceras dessa vanligtvis som bedrägeri eller grovt bedrägeri och hanteras av Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten. Dessa anmälningar har lett till en utökad och delvis ny samverkan mellan Åklagarmyndigheten, Polismyndigheten, Ekobrottsmyndigheten, Tillväxtverket och Skatteverket.

⁹Lag (2013:948) om stöd vid korttidsarbete och förordningen (2020:208) om stöd vid korttidsarbete.

